

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Helms, Jacob FRA: Lange, Julius Henrik (1872-10-09)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Helms, Jacob FRA: Lange, Julius Henrik (1872-10-09)", i *Breve fra Julius Lange*, Nordiske Forlag, s. 56. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002320804-000-shoot-L0023208040000038.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Julius Lange

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

TIL PASTOR J. HELMS (i
Janderup
).
Kbhvn., 9. Okt. 1872.

Kære Hr. Pastor Helms!

Jeg har et, som sædvanlig, venligt og indholdsrigt Brev at takke Dem for. Særlig maa jeg være Dem taknemlig for Deres kritiske Antegnelser til min Lübke. Og da jeg i dette Øjeblik er ifærd med at lægge sidste Haand paa dette epokeyørende Værk, ere Deres Vink ogsaa komne mig til gode ved Listen over Trykfejl og Bettelser.

Derimod maa De tillade mig nogle Modbemærkninger s. 57 angaaende et Punkt, som De berørte i et tidligere Brev, nemlig Etienne de Bonneuil og Upsala Domkirke. Deres Bemærkning interesserede mig meget og har bestandig været nærværende for mig; men først nu, da jeg skulde opgøre mit Regnskab med Lübke, har jeg efterset Sagen. Det forekommer mig muligt, men ikke afgjort, at De har Ret; og saaledes som Sagen stiller sig for mig, synes det ikke tilladeligt at vige bort fra det traditionelle Standpunkt¹, som jeg endog tror, er det rette. Det er ganske vist, at der i den franske Kontrakt, der lindes aftrykt hos Peringsköld, ikke tales om Nôtre Dame eller noget andet Forbillede; men denne Kontrakt, i hvilken Bonneuil benævnes »tailleur en pierre, maistre de faire l'église de Upsal«, er aabenbart ikke Hovedkontrakten, men forudsætter et andet Dokument, i Kraft af hvilket han er bleven »maistre de faire l'église de Upsal«. Peringskölds Dokument indeholder kun underordnede Stipulationer om de Medhjælpere, som Bonneuil skal føre med sig til Sverige osv. — Men hvor er da Hovedkontrakten henne? — Ja derom siger Peringsköld selv — jeg citerer for Tydeligheds Skyld paa Dansk — : »For samme franske Arkitekt at bygge Kirken efter den anlagte Form som Nôtre Dame i Paris skulle nogle Fyrster, saasom Kurfyrsten af Köln og Abbeden af Corvey i Westphalen have været Garanter og Løftesmænd, hvilket Dokument, som nu er forekommet, har fordum været bevaret udi Sturernes Kor i Upsala, som Hs. Exc. sal. Grev Bengt Oxenstierna mig berattede at have sét og læst«. Peringsköld støtter saaledes ikke alene denne Mening paa den Lighed, han har fundet mellem Upsala Domkirke og Martin Zeillers Afbildning af Nôtre Dame, men paa en Beretning paa første Haand — oven i Købet fra en Excellence og Greve! — om et originalt Dokument. En saadan Beretning forekommer det mig ikke, at man tør forkaste, saa meget mere, som den vel ikke har noget urimeligt ved sig. Kan ikke »Nôtre Dame« have været brugt som Repræsentant for »den gothiske Stil«, som man jo dengang ikke havde nogen begrebsmæssig Betegnelse for, men maatte betegne ved et bestemt Exempel, og da rimeligst ved det, som alle Svenskere, der studerede i Paris, bedst kendte? Har s. 58 man ikke i Sverige tænkt: »So ein Hing muss ich auch haben«? Den nyere (»gothiske«) Retning var jo dengang ny i Norden; og med det Udtryk, der har staaet i det forsvundne Dokument, har maaske ingen af Kontrahenterne ment en egentlig nøjagtig Efterligning af denne Kirke (Nôtre Dame), men blot en Kirke af den Art. Jeg haaber, at De, som er saa meget mere forfaren end jeg i den Slags Sager, engang vil meddele mig Deres Tanker herom. Imidlertid indrømmer jeg, at jeg, hvis jeg i Tide havde set Brunium paa Fingrene og i Tide var kommet til det nævnte Resultat, næppe havde anset det for Umagen værd at anføre i en Rog som Lübke, at Bonneuil skal være gaaet ind paa al bygge efter Nôtre Dame i Paris, da det saaledes kan forstaas fejl.

Det er kedeligt, De ikke har kunnet komme herover i denne Sommer. Her har været ganske morsomt med Udstilling og alle Slags Ting. Bl. a. har her ogsaa været svenske Kunst- ja, hvad skal jeg kalde dem? — Kunsthistorikere? Kunstæstetikere? (»Kunstberidere« vilde gamle Prof. C. A. Jensen have benævnt dem; han indbefattede ogsaa Høyen, som var hans Livs Afsky og Rædsel, under Kategorien: »Kunstberidere og Grinebidere«). — Ja, nu sidde d'Hrr. maaske netop og meddele en eller anden æret Korrespondent, hvor meget der er i Vejen med de danske Kunstberidere af den Høyenske Skole.

Deres hengivne
Jul. Lange.